

HEPATİTLER

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk Gastroenteroloji, Hepatoloji ve Beslenme
Bilim Dalı

Dr. Ceyda TUNA KIRSAÇLIOĞLU

KARACİĞER

Vücutun en büyük organıdır.

Kendi kendini
yenileyebilir

Karaciğer
hücreleri
Safra sistemi
Damar sistemi

KARACİĞERİN GÖREVLERİ

• Üretim

- Protein
- Glukoz
- Yağ
- Bazı vitaminler
- Safra

• Depolama

- Glukoz
- Demir, bakır gibi bazı mineraller
- Bazı vitaminler

• Yıkım

- Protein
- Glukoz
- Yağ

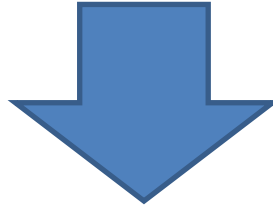
• Zehirli maddelerin uzaklaştırılması

- İlaçlar
- Toksinler
- Alkol

KARACİĞER

- Latince'de → Hepar, hepatitis

HEPATİT

Karaciğerin yaygın enflamasyonu (yangı)

HEPATİT NEDENLERİ?

HEPATİT NEDENLERİ

1. Enfeksiyonlar
2. İlaçlar
3. Toksinler
4. Metabolik /Genetik hastalıklar
5. Sistemik hastalıklar
6. Otoimmün hastalıklar
7. Karaciğer kanlanması bozulmasına yol açan nedenler

HEPATİT NEDENLERİ

1. Enfeksiyonlar

→ En sık

2. İlaçlar

3. Toksinler

4. Metabolik/genetik hastalıklar

5. Sistemik hastalıklar

6. Otoimmün hastalıklar

7. Karaciğer kanlanması bozulmasına yol açan nedenler

HEPATİT NEDENLERİ

1. Enfeksiyonlar → En sık

2. İlaçlar

3. Toksinler

4. Metabolik/Genetik hastalıklar

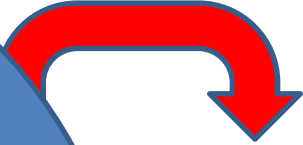
5. Sistemik hastalıklar

6. Otoimmün hastalıklar

7. Karaciğer kanlanması bozulmasına yol açan nedenler

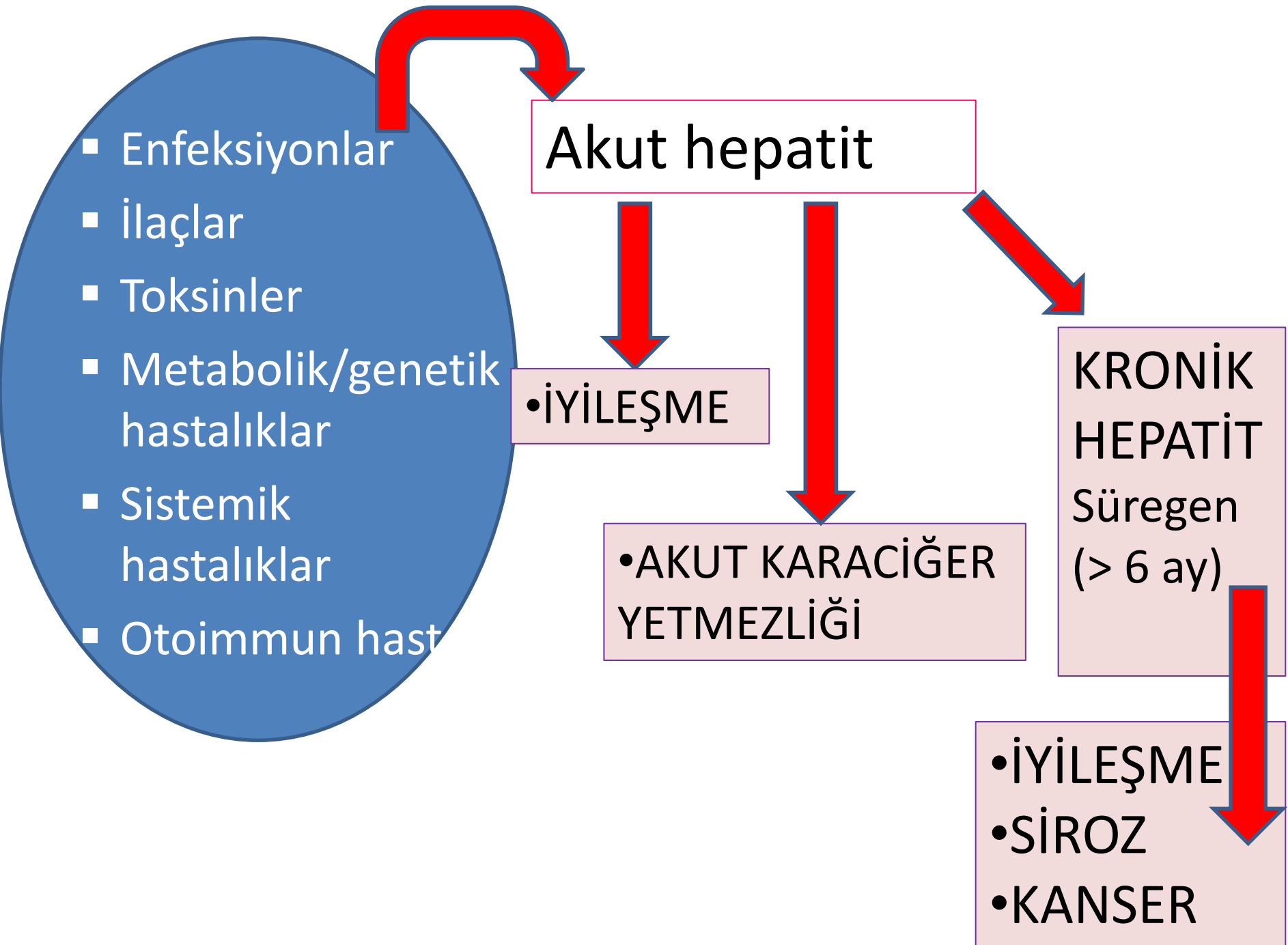
HER
YAŞTA

- Enfeksiyonlar
- İlaçlar
- Toksinler
- Metabolik/genetik hastalıklar
- Sistemik hastalıklar
- Otoimmün hast.

➤ **Akut hepatit**

- Ani başlangıçlı

ENFEKSİYÖZ HEPATİTLER

- Bakteriler
- Virüsler
- Parazitler

Bulaşıcı
hastalıklar

ENFEKSİYÖZ HEPATİTLER

Bakteriyel nedenler

- Salmonella (Tifo)
- Tüberküloz
- Septisemi (Enfeksiyon etkeninin kana karışarak tüm vücudu etkilemesi)(E.Coli, Pseudomonas, Shigella)

ENFEKSİYÖZ HEPATİTLER

Viral nedenler

- Hepatit A virusu
- Hepatit B virusu
- Hepatit C virusu
- Hepatit D virusu
- Hepatit E virusu
- Transfusion transmitted Virus (TTV)

Doğrudan
karaciğer
hücrelerine
giderek yerleşir

ENFEKSİYÖZ HEPATİTLER

Viral nedenler

- HIV (Human immundeficiency virus) (AIDS etkeni)
- Sitomegalovirus
- Enfeksiyöz mononukleoz (Öpücük hastalığı)
- HHV-6 (6. hastalık)
- Varicella Zoster Virüs (Suçiçeği)
- Kızamık
- Kızamıkçık
- Adenovirüs
- Ekovirus
- Herpes simpleks virus
- Parvovirüs B19
- Koksakivirüs
- Enterovirüsler

ENFEKSİYÖZ HEPATİTLER

Diğer enfeksiyonlar

- Sıtma
- Leptospirozis (pirinç tarlası hastalığı, bataklık ateşi)
- Bruselloz (Malta humması, Akdeniz humması)
- Toksoplazmozis
- Kist hidatik
- Amip
- Mantar enfeksiyonları.....

HEPATİT A ENFEKSİYONU

- Hepatit A virusu, RNA virusudur.
- Sonbahar ve kışın ilk aylarında görülme sıklığı ↑↑↑

HEPATİT A ENFEKSİYONU

- Hepatit A virusu, dışkı-ağız yolu ile bulaşır.
  - Virüs ile kirlenmiş besin ya da su tüketimi
  - Doğrudan temas (insandan insana) (eşcinsel/biseksüel cinsel ilişki)
- Virus karaciğere yerleşir, çoğalır, safra ile dışkıyla atılır. 2-4 hafta dışkıda (+)
- Virus vücuda girdikten ortalama 28 gün (15-50 gün) sonra klinik belirti ve bulgular görülebilir.
- Hastalık belirtileri ortaya çıkmadan önce ve sonra bulaştırıcılık(+)

HEPATİT A ENFEKSİYONU

- **KLİNİK BELİRTİLER**

- Herhangi bir belirti (-)

- <6y %70'i belirtisiz

- Hafif/ağır şiddette aşağıdaki belirtiler (+)

- Ateş
- Halsizlik, iştahsızlık
- Bulantı, kusma
- Karın ağrısı
- Sarılık
- İshal
- Dışkı renginde açılma, idrar renginde koyulaşma

KLİNİK BELİRTİLER

ATEŞ

HALSİZLİK

BULANTI

İŞTAHSIZLIK

SARILIK

KARIN
AĞRISI

KUSMA

- İSHAL
- İDRAR RENGİNDE
KOYULAŞMA
- DIŞKI RENGİNİN
BEYAZLAŞMASI

HEPATİT A ENFEKSİYONU

KLİNİK BELİRTİLER

- Sıklıkla kendi kendine düzelir.
  - 2-3 ayda bazen 6 ayda tam iyileşme
- Nadiren **ölümcül karaciğer yetmezliği (<%1)**
- Özel bir tedavisi $\emptyset$
  - Destekleyici tedavi
- **Kronikleşmez, geçicidir.**

HEPATİT A ENFEKSİYONU

ÇEVRE KOŞULLARINA DAYANIKLIDIR

- Sulara (deniz, tatlı su, kaynak suyu, atık su, havuz) aylarca canlı kalabilir → Midye, istiridye gibi deniz kabukluları !!!
- Ellerde ve kusmukta günlerce canlı
- Dondurma işlemine dayanıklıdır → -20°C'de yıllarca canlı!!
- Buzdolabında aylarca kalabilir.
- 25-42 °C 'da nemli ortamlarda 1 ay canlı kalabilir.
- 60 °C 'da 1 saat canlı kalabilir.
- Yüksek ısı, UV ışınlama formalin ve klorda (5-10 dk, 200 ppm klorlu suda bekletmek) inaktive olabilir.

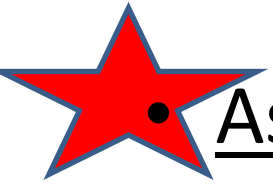
Hepatit A

KORUNULABİLİR

HEPATİT A kişisel ve toplumsal korunma kişisel
KİŞİSEL VE TOPLUMSAL KORUNMA

HEPATİT A

KORUNMA-1

- Aşı ile önlenebilir bir hastalıktır.
- Ülkemizde 2012 yılının sonundan itibaren rutin aşı uygulamasında ÇOCUKLARA 18. ayda hepatit A aşısı yapılmakta 6 ay sonra tekrarı uygulanmaktadır.
- Enfeksiyon geçirmeyen herkes AŞILANMALI!!!

HEPATİT A AŞISI

2012

3.624 olgu

Sıklık: 4,8/100.000

2015

707 olgu

Sıklık: 0,9/100.000

HEPATİT A

KORUNMA-2

- Genel temizlik kurallarına uyulmalı
- Eller **yemekten önce** su ve sabunla yıkanılmalı
- Eller **tuvaletten sonra** su ve sabunla yıkanılmalı
- Eller **yemek hazırlamadan önce** su ve sabunla yıkanılmalı
- **Ortak bardak, tabak, çatal kullanılmamalı**

HEPATİT A -KORUNMA-3

- Dışkı ile kirlenmiş, hastalık etkeni içeren su ve gıda tüketimi **ÖNLENMELİ !!!!**
- Yemek hazırlayan ve gıda sektöründe çalışan kişilere hijyen eğitimi
  - Önlem alınmalı
  - Düzenli kontroller olmalı
- Temiz olduğundan ve iyice piştiğinden emin olunan yiyecekler tüketilmeli
  - Kanalizasyon suları ile kirlenmiş besinlerin çiğ ya da az pişmiş olarak yenilmemesi

HEPATİT A -KORUNMA-3

- Dışkı atıklarının içme, şehir suyuna karışması önlenmeli
- Bölgede kuyu suyu ya da depo suyu kullanılıyorsa, mutlaka sular klorlanmalı , zorunlu hallerde su **en az 10 dakika kaynatılarak kullanılmalı**
- Çöplerin, ağzı kapalı çöp kutularında toplanmalı ve çöp poşetlerinin ağzı kapatılarak bırakılmalıdır.

HEPATİT B ENFEKSİYONU

HEPATİT B VİRUSU

- Hepatit B virüsü (HBV), DNA içeren, 42 nm çaplı bir hepadnavirüstür.

Tüm dünyada toplum sağlığı
problemi

Enfekte insanlar enfeksiyonun birincil
kaynağı

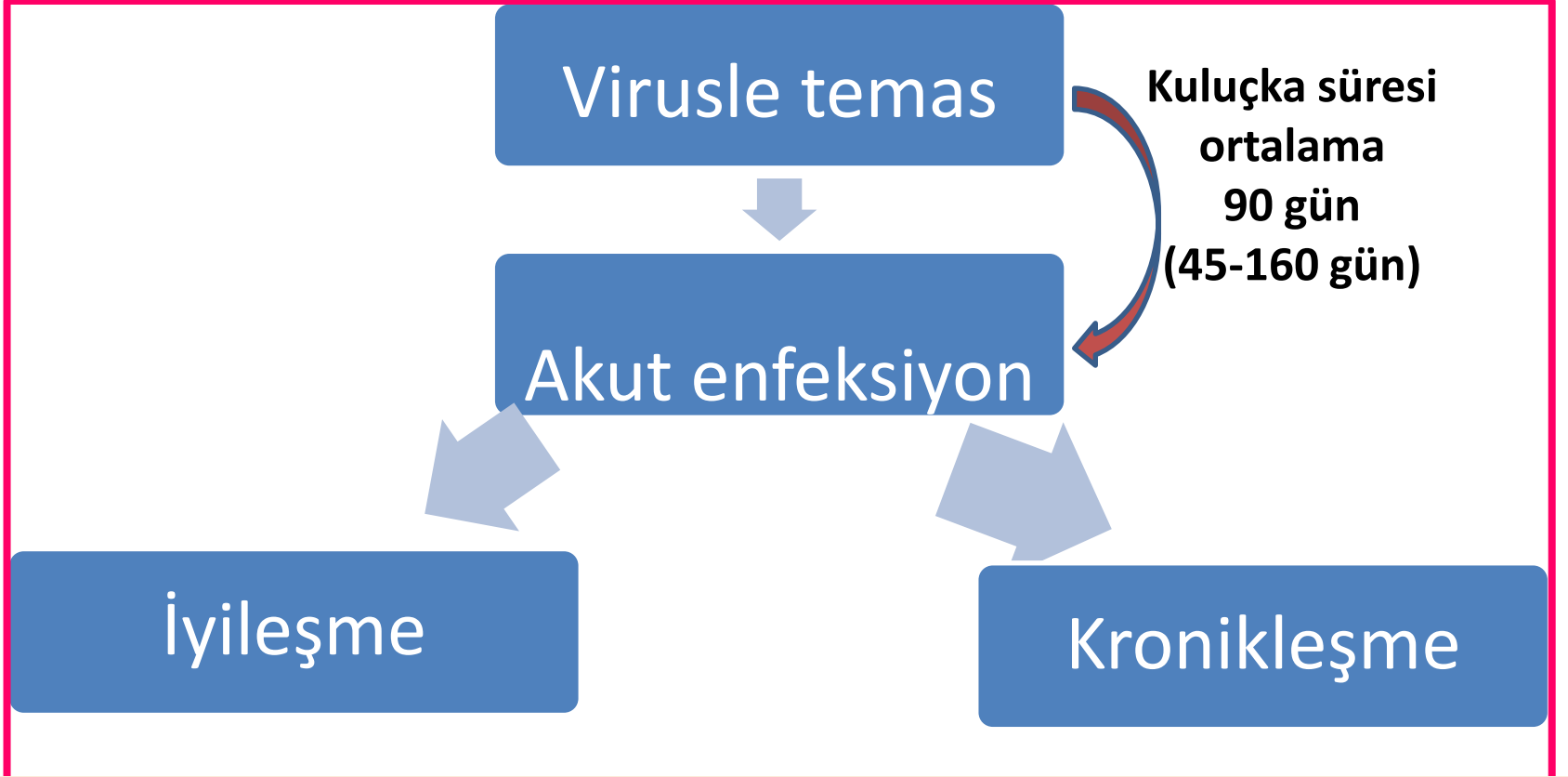
Dünya nüfusu 6 milyar

Dünya'da 2 milyar insan HBV ile karşılaşmış

350-400 milyon kronik HBV enfeksiyonu

%25-40
HBV ilişkili hastalık
ile ölüm

HEPATİT B ENFEKSİYONU

Akut enfeksiyon sonrası iyileşme- kronikleşme bulaş yaşı ile ilişkili

Doğumda/hemen
sonra

- %90 kronikleşir
- HBV sıklığı yüksek olan ülkeler

1-5 yaş

- %25–50 kronikleşir
- HBV sıklığı orta düzeyde olan ülkeler

Erişkinler

- %5 kronikleşir
- HBV sıklığı düşük olan ülkeler

HEPATİT B ENFEKSİYONU KLİNİK SEYİR

➤ **Belirti $\emptyset$**

➤ **Belirti (+)**

- 1) Özgül olmayan belirtiler**
- 2) Akut hepatit/fulminan hepatit (%0.1-0.5)**
- 3) Karaciğer dışı bulgular**

HEPATİT B ENFEKSİYONU

KLİNİK SEYİR

➤ **Belirti $\emptyset$**

➤ **Belirti (+)**

- 1) **Özgül olmayan belirtiler**
- 2) **Akut hepatit/fulminan hepatit (%0.1-0.5)**
- 3) **Karaciğer dışı bulgular**

HEPATİT B ENFEKSİYONU

KLİNİK SEYİR

➤ Belirti $\emptyset$

➤ Belirti (+)

1) Özgül olmayan belirtiler

2) •İştahsızlık	•Bulantı	%0.1-0.5)
•Ateş	•Kusma	
•Halsizlik	•Karın ağrısı	

HEPATİT B ENFEKSİYONU KLİNİK SEYİR

➤ Belirti ~~Ø~~

➤ Belirti (-)

- Sarılık (%30) (1-3 ay kadar sürebilir)
- İdrarda koyulaşma
- Dışkı renginde açılma

1) Özgül bulgular

2) Akut hepatit/fulminan hepatit (%0.1-0.5)

3) Karaciğer dışı bulgular

- Eklem ağrısı
- Döküntü
- Böbreklerde iltihap (glomerülonefrit)

Kronik hepatit B

- Kronik hepatitin farklı evreleri (+)

❖ Siroz

❖ Hepatoselüler kanser

BULAŞ YOLU

Enfekte kan ve vücut sıvıları ile temas ile bulaşır

Hepatit B virüsünün dışkı-ağız yolu ile geçişiØ

**HBV dış ortama dayanıklı
(7 güne kadar canlı kalabilir)**

❖ 1:10 sulandırılmış çamaşır suyu da dahil sık kullanılan dezenfektanlar ile canlılığını yitirebilir

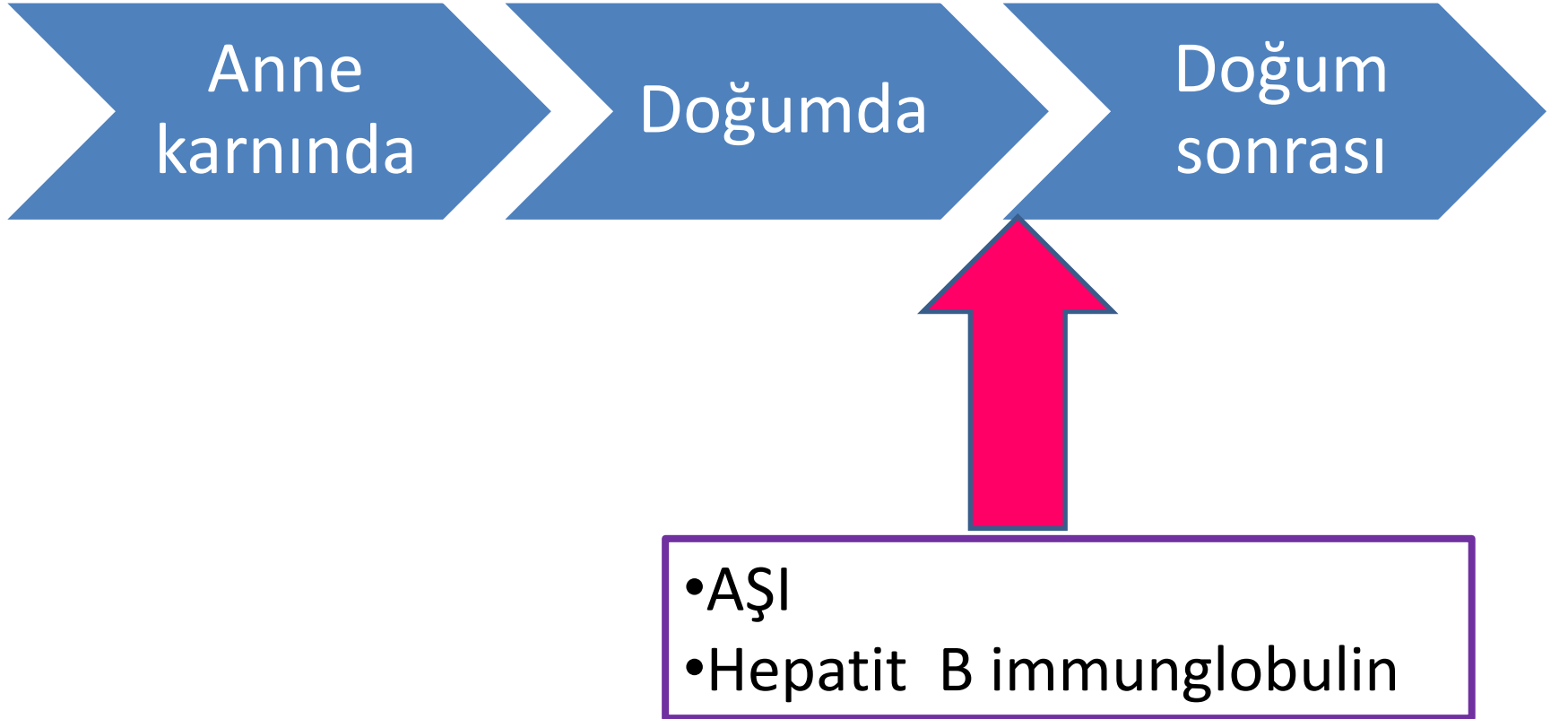
HEPATİT B BULAŞ YOLLARI

- Anneden bebeğe geçiş
- Korunmasız cinsel ilişki
- Kan transfüzyonu* (kan vericilerin sıkı taranması ile risk çok azalmıştır)
- Enfekte kişilerin kanı ya da açık yarası ile doğrudan temas
- Damardan ilaç kullanıcılarında ortak enjektör ve iğne kullanımı
- Enfekte kişide kullanılan iğne, bisturi ...ile temas.
- Hemodiyaliz, dezenfekte edilememiş girişimsel cihazlar

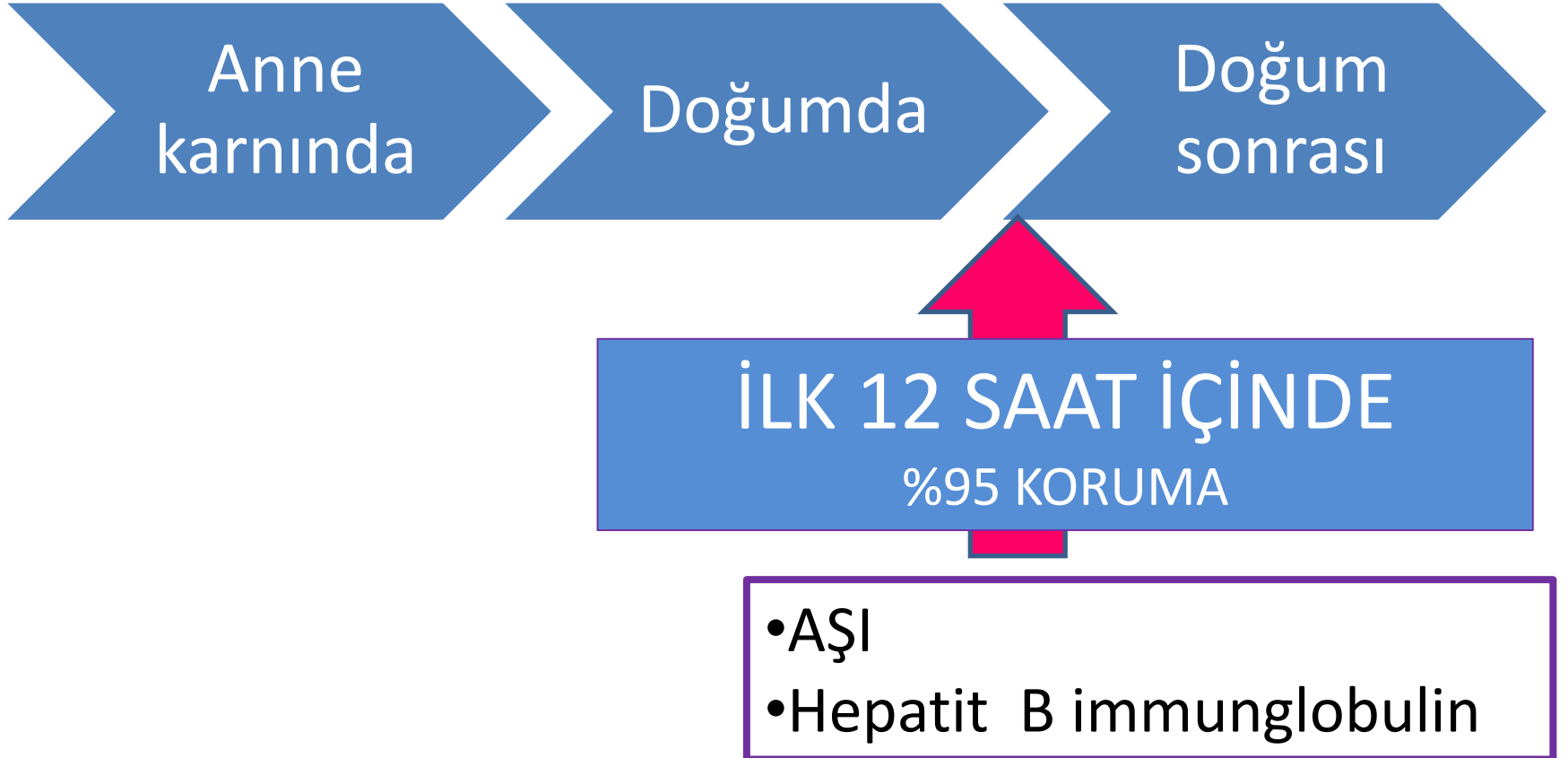

- Piercing, dövme, kulak delme uygulamaları
- Kronik HBV olan bir kişi ile ev içi temas
  - Ortak tabak, kaşık, bardak, havlu, diş fırçası gibi hijyenik olması gereken eşyaların kullanımı

Anneden bebeğe bulaş

Anneden bebeğe bulaş

- Kronik hepatit B olan anneler emzirebilirler.
  - Memede çatlak, yara varsa dikkat!!!
- Babadan geçiş (+) (%65)
  - Babanın kanı, vücut sıvıları ile temas
  - Sperm???

TEDAVİ

- Akut hepatit B enfeksiyonu →
Genelde destekleyici
    - Fulminan hepatit
    - Bağışıklık sistemi baskılanmış olanlar
    - Kronik bir karaciğer hastalığı varlığı
- } Viruse özgü tedavi düşünülebilir
- Kronik hepatit
    - Evresine göre izlem/tedavi

HEPATİT B ENFEKSİYONU

KORUNULABİLİR

ve

ÖNLENEBİLİR

BİR HASTALIK

TOPLUMSAL KORUNMA

- Doğumdan başlayarak tüm bebeklerin aşılması
- Tüm gebe kadınların rutin taraması ve HbsAg pozitif ve HBsAg durumu bilinmeyen anne bebeklerinin uygun immünoprofilaksisi verilmesi
- Daha önce aşılanmamış çocuk ve adolesanlar rutin aşılanması
- Yüksek enfeksiyon riski taşıyan ve daha önce aşılanmamış erişkinlerin aşılanması

BİREYSEL KORUNMA

- AŞI
- Evde HBV (+) kişi varlığında dikkat
  - Diğerleri aşılanmalı.
  - Semen ve tükürükle bulaşma riski olma olasılığı↑
  - Dışkı, idrar, süt, ter, gözyaşı, vajinal salgıda da virus bulunabilir, ama bulaş olasılığı daha az.

Kişisel hijyenik eşyalar paylaşılmamalı.

TEMAS EDİLDİKTEN SONRA KORUNMA

- Temas eden kişinin aşı durumu değerlendirilir.
- Virus taşıyan kişinin HBV durumu değerlendirilir.

Hepatit D Enfeksiyonu

- Dünyadaki HBsAg taşıyıcılarının yaklaşık %5'inde HDV enfeksiyonu (+)
- Hepatit B virus varlığında çoğalabilir, tek başına etkin değildir.
- İlk bulaş HBV ile birlikte ya da Hepatit B olan bir kişi Hepatit D virusü ile sonradan enfekte olabilir.

Hepatit D Enfeksiyonu

- Hepatit D, HBV'ye benzer olarak kan yada vücut sıvılarıyla parenteral yoldan bulaşmaktadır.
- Anneden bebeğe geçiş ise çok nadir olarak görülür
- Kronikleşir.

HEPATİT C ENFEKSİYONU

Hepatit C Enfeksiyonu

- HCV bir RNA virüsüdür.
- Dünyada yaklaşık >185 milyondan fazla insan HCV ile enfekte (%2,8)

Özellikle genç
erişkinlerde ↑↑

HEPATİT C ENFEKSİYONU

- Temas sonrası ortalama 45 günde (14-180 gün) belirti ve bulgular ortaya çıkabilir.

Hepatit C Enfeksiyonu

- Akut

- Sıklıkla belirtisizdir (%80)
- Halsizlik, iştahsızlık, karın ağrısı, bulantı, sarılık, idrarda koyulaşma

- Kronik

- Halsizlik en sık görülen belirti
- Enfekte olduktan ortalama 20 yıl sonra siroz bulguları
- Karaciğer kanseri

Hepatit C Enfeksiyonu Bulaş

- Temel bulaş kaynağı → Kan ve ürünleri
- Virüs ayrıca tükürük, idrar ve semen gibi vücut sıvılarında da (+)
- Eskiden HCV en çok kan ve kan ürünleri transfüzyonu ile bulaş (+)
- **Hemodiyaliz makineleri ve diğer tıbbi malzemeler hastanelerde bulaş kaynağı olabilmektedir**

HCV BULAŞ YOLLARI

Damardan uyuşturucu ilaç kullanımı (ortak enjektör)

Korunmasız cinsellik

Enfekte iğne, kesici alet ile yaralanma

Enfekte anneden bebeğe geçiş

- Manikür
- Pedikür
- Piercing
- Dövme...

• **Enfeksiyöz virüsün çevreyi bir rezervuar olarak kullandığı saptanmış → Yüzeyler üzerinde kurumuş halde bir süre bekletilen kanda oda ısısında HCV enfektivitesinin devam ettiği gösterilmiştir.**

HCV BULAŞ YOLLARI

Enfekte anneden
bebeğe geçiş?

Enfekte anne sütünde HCV bulunmaktadır.
Ancak viral yükün sütte düşük olması nedeniyle
enfeksiyona neden olmayacağı
düşünülmektedir .

HEPATİT E ENFEKSİYONU

Hepatit E Virüsü

- Küçük bir RNA virusu
- Dünyada gelişmekte olan ülkelerde yaygın, salgınlar (+)
- Zoonotik özellik (+)

HEPATİT E ENFEKSİYONU

- Virus alındıktan 15-60 gün sonra bulgular ortaya çıkar.
- Hepatitis E virus sıklıkla kendini sınırlayıcı akut bir enfeksiyon.
  - Nadiren akut karaciğer yetmezliği
- Akut enfeksiyon
  - Sıklıkla belirti yok ya da hafif belirtiler (+)
  - Belirti seyrederse → Sarılık, halsizlik, iştahsızlık, bulantı, kusma, karın ağrısı, ateş.
- Ancak farklı sistem tutulumları da olabilir (kan, sinir, pankreas, böbrek...)

Hepatitis E Virus Bulaş

- Virusle bulaşmış besin ve su ile insanlara geçer
  - Su kaynaklı → endemi
  - Besin kaynaklı: İyi pişmemiş geyik, domuz eti, kabuklu deniz ürünleri, süt?
  - 90 C° 5 dk. pişirme ya da kaynatma riski↓
- Kan transfüzyonu
- Anneden bebeğe geçiş
  - Perinatal
  - Anne sütü?

HEV ENFEKSİYONU

- Gebelikte önemli!!!!!!
  - %15-25 ölümcül olabilir (Özellikle son 3 ayda geçirilenler)

Metabolik Hastalıklar

- **Obeziteye ikincil yağlı karaciğer hastalığı**
- Wilson Hastalığı (Bakır birikimi)
- Hemokromatozis (Demir birikimi)
- Alfa-1-Antitripsin Eksikliği
- Kistik Fibrozis
- Karbonhidrat metabolizma bozuklukları
- Protein metabolizma bozuklukları
- Yağ metabolizma bozuklukları
- Safra asit Metabolizma bozuklukları

TOKSİK NEDENLER

- İlaçlar (>800 ilaç)
- Alkol
- Mantar Zehirlenmesi
- Bitkisel ürünler
- Ağır Metaller

TOKSİK NEDENLER

- İlaçlar (>800 ilaç)

- Alkol
- Mantar Zehirlenmesi
- Bitkisel ürünler
- Ağır Metaller

- Antibiyotikler
- Ağrı kesiciler
- Kemoterapi ilaçları
- Epilepsi ilaçları
- Diğer ilaçlar
  - **Vitamin A**, doğum kontrol hapları

TOKSİK NEDENLER

- İlaçlar (>800 ilaç)
- Alkol → Erişkinlerde !!
- Mantar Zehirlenmesi
- Bitkisel ürünler
- Ağır Metaller

TOKSİK NEDENLER

- İlaçlar (>800 ilaç)
- Alkol
- Bitkisel ürünler !!!
- Mantar Zehirlenmesi
- Ağır Metaller

Toksik Nedenler

- İlaçlar
- Alkol
- Bitkisel ürünler
- Mantar Zehirlenmesi
- Ağır Metaller

Amatoksin içeren mantarlar

• Kurşun, Civa, Bakır, Arsenik

SON SÖZ

- Hepatit karaciğer yangısıdır
- Her zaman bulaşıcı hastalıklar hepatit nedeni değildir.
- Her yaşta görülebilir.
- Nedenden bağımsız olarak, her zaman sarılık görülmeyebilir.
- Nedenden bağımsız olarak öldürücü olabilir.
  - Erken dönemde/geç dönemde
- Hepatit A ve B'den aşı ile korunulabilir!!!!